

VLIZINE

jrg. 20, nr. 3 (maart 2019)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.
Maandelijks uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [\[abonnement aanpassen\]](#)

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)
Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeij, Bart De Smet

1. Kalender

- 1.1. Marine Science Meets Maritime Industry 2019: Save the date
- 1.2. Oceaan centraal op wetenschapscafé in Brugge
- 1.3. Wetenschapsfestival 'Pint of Science' komt naar Oostende
- 1.4. Studiedag rond waterbalans en verzilting in de kustzone
- 1.5. Augmented & Virtual Reality op maat van de blauwe economie

2. Publicaties

- 2.1. Intensiteit van maritiem transport in Europa in een oogopslag beschikbaar via EMODnet service

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. De Blauwe Cluster lanceert tweede call voor innovatieprojecten in de blauwe economie
- 3.2. PhD waterbouwkunde bij UGent: Kustverdediging volgens het principe 'building with nature'
- 3.3. Mee bijdragen aan transnationale Knowledge Hub rond voedsel- en voedingszekerheid?
- 3.4. Transnationale oproep 'Oceans and climate'

4. Zeeaanmeringen

- 4.1. Halfgeknotte strandschelp en Kokkel talrijkste schelpen op Grote Schelpeintdag 2019

5. Varia

- 5.1. Volledig vernieuwde en gerestaureerde Batterij Aachen - Atlantikwall Raversyde

1.1. Marine Science Meets Maritime Industry 2019: Save the date

Op 8 mei 2019 organiseren de Blauwe Cluster en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) de vijfde editie van Marine Science meets Maritime Industry. Op dit event worden bedrijven en kennisinstellingen uitgenodigd om innovatieve ideeën over samenwerking tussen wetenschap en maritieme industrie te bedenken. Het thema van deze editie is de financiering van duurzame business modellen in de blauwe economie. Het volledige programma wordt later bekendgemaakt, maar hou deze woensdag al zeker vrij in je agenda. Marine Science Meets Maritime Industry 2019 gaat door op woensdag 8 mei van 9u00 tot 14u00 in De Grote Poort te Oostende. Inschrijven voor het event kan tot en met 30 april via deze [link](#). Deelname is gratis voor wetenschappers van kennisinstellingen, administraties en ngo's. Alsook voor medewerkers van bedrijven die lid zijn van de Blauwe Cluster. Is uw bedrijf nog geen lid? Neem een kijkje op [www.blauwecuster.be/lid-worpen](#). Om het netwerk te vereenvoudigen, wordt bij inschrijving gevraagd om (in niet meer dan 25 tekens) je voornaamste interesse of expertise in te vullen. Dit wordt op je badge geprint, zodat je in één oogopslag kan zien met wie je interesses deelt, of wiens expertise in jouw innovatief project past. Link: [www.vliz.be/nl/event/2019-marine-science-meets-maritime-industry](#)

[naar boven]

1.2. Oceaan centraal op wetenschapscafé in Brugge

Op 16 april organiseert de associatie AUGent in het jeugdhostel De Snuffel in Brugge een wetenschapscafé, met als thema 'De oceanen van de toekomst - is het vijf voor twaalf?'. De gasten, mariene onderzoekers Pieterjan Verhelst en Colin Janssen, laten u graag meedenken over hun passie: de oceaan. Link: [www.wetenschapscafe.be/nl/brugge/brugge-cat/de-oceanen-van-de-toekomst-2.htm](#)

[naar boven]

1.3. Wetenschapsfestival 'Pint of Science' komt naar Oostende

Het jaarlijkse wetenschapsfestival 'Pint of Science' brengt wetenschappers naar een bar bij jou in de buurt om je te informeren over de laatste nieuwtjes uit de wereld van de wetenschap. Dit alles in een losse, gezellige sfeer. Het internationale festival doet op 20-22 mei 15 steden aan in België, waaronder voor het eerst ook Oostende. In mei 2013 vond het allererste 'Pint of Science' festival plaats op drie locaties in het Verenigd Koninkrijk. Zes jaar later is het festival uitgegroeid tot een heus internationaal evenement dat georganiseerd wordt in 24 landen en op zes continenten. Sinds 2018 doet het festival ook België aan. Dit jaar kan je op niet minder dan 15 locaties in ons land ondergedompeld worden in de fascinerende wereld van de wetenschap terwijl je een pintje drinkt. Voor het eerst optert ook in Oostende een café zijn deuren voor Pint of Science. Op maandag-, dinsdag-, en woensdagavond 20, 21 en 23 mei kan je terecht in Kaap | Vrijstaat O. te Oostende voor praatjes over mariene onderzoekstopics. Tickets voor het festival kosten €3 en zijn te koop vanaf 15 april via [www.pintofscience.be](#). Houd de website in de gaten voor het volledige programma! Link: [www.pintofscience.be](#)

[naar boven]

1.4. Studiedag rond waterbalans en verzilting in de kustzone

Is verzilting echt een probleem aan de kust? Verbruiken we meer water dan wat er binnen komt? En waar zijn de problemen het groots? De Provincie West-Vlaanderen en de Vlaamse Milieumaatschappij organiseren op 4 april in het Staf Versluiscentrum in Bredene de studienamiddag 'Waterbalans en verzilting in de Kustzone'. Tijdens dit evenement stellen experts de resultaten voor van twee studies, die antwoorden bieden op enkele van de meest prangende vragen omtrent waterbeheer, specifiek voor dit gebied. De resultaten van de Europese projecten TopSoil en SCAPE worden er voorgesteld. Meer info over het programma en inschrijven voor de studiedag is te vinden via: Link: [northsearegion.eu/topsoil/events/studiedag-waterbalans-en-verzilting-in-de-kustzone/](#)

[naar boven]

1.5. Augmented & Virtual Reality op maat van de blauwe economie

Op 5 april kun je aan de HOWEST in Kortrijk een interactieve workshop volgen om kennis te maken met de mogelijkheden die Augmented, Virtual en Mixed Reality (AR/VR/MR) te bieden hebben voor toepassingen binnen de blauwe economie. Tijdens de workshop wordt dieper ingegaan op de mogelijkheden die deze nieuwe technologie te bieden heeft voor de verschillende domeinen van De Blauwe Cluster (offshore energie, kustbescherming, toerisme, enz.). Laat je onderdompelen in de wereld van AR/VR/MR en ontdek wat deze immersive technologie kan betekenen voor jouw marien/maritiem bedrijf of onderzoek in het kader van de blauwe groei. Deze workshop is niet alleen hands-on, maar bovenal head-set on. Een reis van virtuele werelden tot de echte onderwaterwereld, van 2D CAD-tekeningen tot het binnenstappen in je eigen virtuele machine, van gaming tot O&M-trainingmethoden. Meer informatie over de inschrijving en deelnamekost is te vinden op de website van de Blauwe Cluster:

Link: [www.blauwecuster.be/agenda/arvr-de-blauwe-economie](#)

[naar boven]

2.1. Intensiteit van maritiem transport in Europa in een oogopslag beschikbaar via EMODnet service

De EMODnet-groep die zich focust op data rond menselijke activiteiten in Europese zeeën publiceerde eerder deze maand de 'EMODnet vessel density maps' waarop scheepsbewegingen en de intensiteit van maritiem verkeer in Europese wateren gevisualiseerd worden. Voor het eerst hebben onderzoekers en bedrijven die werken rond bijvoorbeeld scheepvaartemissies, het aanleggen van pijpleidingen en kabels, het bepalen van de visserijimpact op de zeebodem of het inplannen van offshore windparken gratis en open toegang tot kaarten (en de onderliggende rasterbestanden) van de scheepvaartactiviteiten. Deze service van EMODnet (European Marine Observations and Data network) biedt voor verschillende scheepstypes maandelijks kaarten aan voor het jaar 2017. In de toekomst komen ook data voor andere jaren beschikbaar. De kaarten zijn zeer eenvoudig en gratis beschikbaar, voor zowel commerciële als niet-commerciële doeleinden via het EMODnet Human Activities portal. Link: [www.emodnet.eu/sites/emodnet.eu/files/public/secretariat/press%20release_EMODnetVDM_Secretariat_FINAL.pdf](#)

[naar boven]

3.1. De Blauwe Cluster lanceert tweede call voor innovatieprojecten in de blauwe economie

De Blauwe Cluster – een samenwerkingsverband van verschillende Belgische bedrijven – werd in 2018 door de Vlaamse overheid erkend als speerpuntcluster. Drie maal per jaar lanceert deze vzw een call voor innovatieprojecten in de blauwe economie. De tweede call staat open tot 17 mei 2019. Projectvoorstellen dienen voor deze datum aangemeld te worden bij de Blauwe Cluster. Deze aanmelding betreft nog geen full proposal, maar een zogenaamde '10-pager' volgens een gestandaardiseerd formaat. Elk projectvoorstel dat past binnen de [roadmaps](#) van de Blauwe Cluster en voldoet aan de voorwaarden inzake samenwerking, komt in aanmerking voor subsidiering. In de voorbereiding van het project, biedt de Blauwe Cluster ondersteuning aan de projectpartners. Alle informatie en richtlijnen voor het indienen van een project is terug te vinden op hun website. Link: [www.blauwecuster.be/nieuws/call-2-voor-projecten-open](#)

[naar boven]

3.2. PhD waterbouwkunde bij UGent: Kustverdediging volgens het principe 'building with nature'

Onze kust beschermen tegen erosie en overstromingen door schorren en zeegravenvelden aan te leggen blijkt een duurzame manier van kustverdediging, en van groot belang in het aanpassingsvermogen van de kust in tijden van klimaatverandering en zeespiegelstijging. Vegetatie speelt een belangrijke rol bij het afvoeren van de energie uit golven en stromingen, terwijl ze tegelijkertijd een hoge ecologische en economische waarde kan bieden. Door middel van grootschalige 3D-experimenten, uitgevoerd in de gloednieuwe state-of-the-art golf tank van de UGent in Oostende kunnen deze processen numeriek en theoretisch gevalideerd worden. Dat is het onderwerp van het doctoraatsonderzoek dat binnen het kader van een assistentschap kan worden uitgevoerd aan de vakgroep Civiele Techniek van de Universiteit Gent. Geïnteresseerde kandidaten kunnen zich nog tot 5 april aanmelden. Link: [www.ugent.be/en/work/vacancies/scientific/phd-opportunity-at-ghent-university-on-coastal-8-5-nb](#)

[naar boven]

3.3. Mee bijdragen aan transnationale Knowledge Hub rond voedsel- en voedingszekerheid?

De Joint Programming Initiatives 'JPI Healthy Diet, Healthy Life', 'JPI Healthy and Productive Seas and Oceans' en 'JPI Agriculture, Food Security and Climate Change' bundelen hun krachten om een nieuwe, sector-overschrijvende 'Knowledge Hub' op te starten rond de thematiek van 'Food and Nutrition Security'. Zin om als onderzoeker of stakeholder bij te dragen aan dit transnationale netwerk voor kennisuitwisseling rond dit multidisciplinaire thema? Kernvraag van de Knowledge Hub is om na te denken over de gevolgen van klimaatverandering op de nutritionele samenstelling van ons voedsel, en hoe ons aan te passen zodat de voedsel- en voedingszekerheid van onze planeet gewaarborgd blijven. Het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) ondersteunt deze Knowledge Hub voor een totaalbedrag van 200.000 Euro (per onderzoeker/onderzoeksgroep begrensd tot 30.000 Euro over drie jaar). Het indienen van een 'Expression of Interest' kan nog tot 4 april 2019. Meer info: Link: [www.fwo.be/nl/mandaten-financiering/europese-programmas/era-net/oproepen/knowledge-hub-on-food-and-nutrition-security-2019](#)

[naar boven]

3.4. Transnationale oproep 'Oceans and climate'

JPI Oceans en JPI Climate lanceren een transnationale oproep m.b.t. het klimaat en de oceaan. Financierende instellingen van België, Frankrijk, Duitsland, Portugal, Ierland, Italië, Letland en Noorwegen hebben in totaal een budget van 8,1 miljoen Euro voorzien voor deze oproep. De oproep focust het beter begrijpen van: (1) de rol van de oceaan in de variatie en de extremen in het klimaat, (2) de lucht-zee-interactie en (kleinschalige, niet-linaire) fysische/biochemische oceaanprocessen die de water- energie- en koolstofcyclus beïnvloeden, alsook van (3) de door het klimaat geïnduceerde veranderingen in de fysica en chemie van de oceaan. De federale overheidsdienst wetenschapbeleid BELSPO zal de Belgische partners financieren die aan projecten deelnemen, en heeft hiervoor een budget van 500.000 Euro voorzien. De deadline voor het indienen van voorstellen ligt op 14 juni 2019 (13:00). Link: [belspo.be/belspo/organisation/Cat/JPI_OceansClimate_2019_nl.stm](#)

[naar boven]

4.1. Halfgeknotte strandschelp en Kokkel talrijkste schelpen op Grote Schelpeintdag 2019

Op zaterdag 16 maart telden 800 deelnemers aan de Grote Schelpeintdag, verspreid over de tien kustgemeenten, niet minder dan 53.644 schelpen. Toppers waren de Halfgeknotte strandschelp en de Kokkel, met elk zo'n 14.000 exemplaren. De harde aanlandige wind van de voorbije week zorgde voor weinig vers schelpmateriaal en een relatief hoog percentage fossiel schelpmateriaal. Bijna 60% van alle gevonden schelpen betrof fossiel materiaal (in 2018: 47%). Deze schelpen getuigen onder meer van het waddenrijke kustgebied zoals dit de afgelopen zeventienduizend jaar ook bij ons voorkwam. Dit gaat met name op voor de meerderheid van alle gevonden exemplaren van de top-2: de Halfgeknotte strandschelp en de Kokkel. Ook de hogere aantallen van Platte oester, Platte slijkgaper en Afgeknotte gaper zijn een knipoog naar dit verleden. Daarbij komt dat er door de aanhoudende harde W-ZW-wind de voorbije week weinig of geen nieuw schelpmateriaal aanspoelde. Dit stormweer bracht een aflandige onderstroom teweeg die uit de zeebodem gespoelde schelpen zeewaarts verplaatste in plaats van richting kust. De harde wind veroorzaakte ook een belangrijke onderstulping van de vloedijnen, waardoor zeker kleine soorten moeilijker te traceren waren. De lagere aantallen van Nonnetje, Amerikaanse zwaardschede, Gevlochten fuikhoorn, Rechtsgestrepte platschelp en Melkwitte arkschelp passen in dit beeld. Het streefdoel van 100.000 verzamelde schelpen bleek door de mindere weersomstandigheden afgelopen zaterdag te hoog gegrepen. Toch slaagden de 800 deelnemers (in 2018: 400) erin een indrukwekkend 'staal' van onze schelpenfauna te bemonsteren. Met de hulp van 80 schelpenkenners werd afgekipt op 53.644 getelde schelpen (in 2018: 30.200 eu) behorend tot 57 soorten. Er waren opnieuw duidelijke verschillen merkbaar tussen de Oost- en de Westkust. Opvallend talrijker aan de Westkust waren de Amerikaanse zwaardschede, de Stevige strandschelp, de Tapijtschelp en de Rechtsgestrepte platschelp. Het Nonnetje was dan weer opvallend minder talrijk aan de Westkust. Met 10% van alle gevonden schelpen van 'exotische' oorsprong (Amerikaanse zwaardschede, Amerikaanse boormossel, Japanse oester, Muiltje, Filipijnse tapijtschelp) is bevestigd hoezeer onze fauna de afgelopen eeuw door menselijk toedoen is gewijzigd. Deze Grote Schelpeintdag is een initiatief van het VLIZ, Natuurpunt, EOS, Kustfergoed, de Provincie West-Vlaanderen en de Strandwerkgroep, met actieve steun van de tien kustgemeenten ([www.groteschelpeintdag.be](#)). Met dit initiatief willen deze partners de burger dichter bij het kustonderzoek betrekken. Het scoren en herkennen van alle gevonden schelpen is immers niet alleen bijzonder leuk en interessant. Dit burgerwetenschapsinitiatief leert onderzoekers ook heel wat over het voorkomen van deze tot de verbeelding sprekende groep zeedieren. Link: [www.eoswetenschap.eu/diy/meer-dan-50000-schelpen-geteld-op-tweede-grote-schelpeintdag](#)

[naar boven]

5.1. Volledig vernieuwde en gerestaureerde Batterij Aachen - Atlantikwall Raversyde

Batterij Aachen, een uniek bunkercomplex uit WOI gelegen in het provinciedomein Raversyde, werd volledig gerestaureerd en kreeg een nieuwe museale inrichting. Met beeld, animaties en een 3D-reconstructie kom je meer te weten over de mysterieuze oorlog op zee en de kustverdediging aan onze kust.

De Atlantikwall in het provinciedomein Raversyde is uniek erfgoed. Naast vele restanten uit de Tweede Wereldoorlog vind je er ook de enige, nog volledig bewaarde Duitse kustbatterij uit de Eerste Wereldoorlog: Batterij Aachen. Het Duitse front liep immers door langs de Belgische kust, tot aan de Frans-Nederlandse grens en bouwden ze er meer dan 40 batterijen tussen Middelkerke en Het Zwin. De batterij in Raversyde bestond uit vier geschutstellingen met kanonnen, observatiebunkers, munitiebunkers, een bomvrije schuilplaats en houten manschappenverblijven. De voorbije jaren werd Batterij Aachen grondig gerestaureerd, er werd een nieuw (rolstoeltoegankelijk) pad aangelegd en het geheel kreeg een nieuwe museale inrichting. Aan de hand van beeld, animaties en een 3D-reconstructie ontdek je op een interactieve manier meer over de oorlog op zee, de kustverdediging en het menselijke aspect van de oorlog in deze regio.

Tussen 16 maart en 11 november is het provinciedomein Raversyde elke dag open. Vanaf 7 april kun je elke eerste zondag van de maand (14.00) de Batterij Aachen ook bezoeken met een gids, die je langs de bunkers en geschutstellingen leidt. Schrijf hiervoor vooraf in met een mailtje naar info@raversyde.be. Er wordt afgesproken aan de balie van Atlantikwall Raversyde (inkom Duinenstraat).

Link: www.raversyde.be/nl/batterij-aachen-duik-in-wo1

[\[naar boven\]](#)

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of uit te schrijven: klik [hier](#). In ons [privacy-beleid](#) kunt u nalezen hoe VLIZ met persoonlijke gegevens omgaat. Bij vragen over het privacy-beleid van VLIZ: contacteer privacy@vliz.be.

Het VLIZ wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen.

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

Disclaimer: Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

[Lid worden van VLIZ?](#)

Copyright © 2019 Vlaams Instituut voor de Zee - www.vliz.be
InnovOcean site - Wandelaarskaai 7 - 8400 Oostende